

Nr 286.

Av herr **Johanson** i Huskvarna **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, angående försvarsväsendets ordnande.*

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag rörande försvarsväsendets ordnande tillåta vi oss härmed anföra följande.

Vår innerliga önskan är, att fred och samförstånd måtte bliva rådande bland folken, och vi äro övertygade om, att utvecklingen också förr eller senare går därhän. Men för närvarande är läget sådant, att man icke kan stå till svars med en nedskrivning av vårt försvar under vad landets trygghet ovillkorligen fordrar, om fara skulle komma på. Vi äro övertygade om, att vårt folk vill hava ett försvar, som visserligen icke går utöver det nödvändiga eller under fredstid pålägger onödiga bördor, men som likväl är sådant, att det i farans sund erbjuder ett fullt tillräckligt skydd för vårt fäderneslands självständighet och oberoende.

Huru försvarsväsendet ur dessa synpunkter bör ordnas är för närvarande vanskligt att bedöma; och det skulle säkerligen vara klokt, om intet förhastat steg därutinnan nu tages. Men skall ett definitivt avgörande nu ske, anse vi i alla händelser Kungl. Maj:ts förslag icke böra oförändrat läggas till grund för lösningen.

Vad särskilt angår det län, vi representera, måste vi bestämt motsätta oss den indragning av regementen, förlagda dels i Jönköping och dels i Eksjö, som ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag hotar att medföra.

Genom en sådan indragning skulle stora delar av vår östra kust och landet där innanför, särskilt hela Småland, komma att, vid ett anfall österifrån, utsättas för en omedelbar och överhängande fara. Till följd av den fördelning av stridskrafternas förläggning, som i Kungl. Maj:ts proposition förutsättes, bleve nämligen den närmast till hands varande försvarsberedskapen inom denna del av vårt land i hög grad försvagad. De motsvarande västra delarna av landet äro i den Kungl. propositionen i detta hänseende vida bättre tillgodosedda. Och dock torde alla erkänna, att, om fara skulle komma på färde, denna fara snarare kan väntas från öster än från andra håll.

Därtill kommer, att en förläggning av de för denna landsdels skydd erforderliga stridskrafterna till Jönköping och Eksjö medför den stora fördelen, att de vid ett hastigt krigsutbrott icke äro på samma sätt utsatta för fara under själva mobiliseringen, som de närmare kusterna förlagda delarna av försvaret. Och detta utan att effektiviteten av försvarsberedskapen behöver i någon mån förminska genom förläggningen inuti landet, enär från dessa bägge städer

goda järnvägsförbindelser och goda transportvägar i övrigt åt alla håll stå till buds.

En annan synpunkt, som gör ett bibehållande av de till Jönköping och Eksjö förlagda regementena till en ofrånkomlig sak, är den, att dessa städer, i förlitande på tidigare av statsmakterna fattade beslut, iklätt sig högst betydande ekonomiska förpliktelser och gjort för deras förhållanden mycket kännbara uppoffringar för regementenas skull. I fall dessa regementen nu berövas dem, komma de ekonomiska följderna därav att synnerligen hårt drabba de skattdragande.

Här nedan lämnas, vad Eksjö stad beträffar, en av stadens ledning lämnad utförlig framställning av vilka uppoffringar staden i nämnda hänseende gjort och vilka förluster och svårigheter, som hota. Och dock äro de här nedan meddelade siffrorna icke allt. På mångahanda sätt skulle ett borttagande av regementena därutöver tillskynda staden utgifter och förluster. Givetvis komma från stadens sida anspråk på gottgörelse för de mest påtagliga förlusterna att framställas, men om också å denna väg någon ersättning kan vinnas, torde därigenom icke på långt när den verkliga skadan kunna ersättas.

»Genom brev den 4 april 1903 och den 25 maj 1907 har Kungl. Maj:t bestämt, att här i staden skola vara förlagda Kungl. Smålands husarregemente och Kungl. Kalmar regemente. Såsom villkor härför uppställdes, bland annat, att staden skulle utan ersättning med full äganderätt till Kungl. Maj:t och kronan upplåta all den mark, som vore erforderlig till kaserntomter och övningsfält. På grund härav har också till kronan överlämnats 472,8283 hektar, varav staden själv ägde en del och för vad kronan genom expropriation förvärvade fått betala alla kostnader. De kontanta utgifter staden härför haft uppgå till 228,659 kronor, och de områden staden tidigare ägde, och vilka utgjorde omkring 350 hektar, torde kunna, mycket lågt räknat, värderas till 350,000 kronor.

Härförutom förband sig staden att till kasernområdena framdraga ledningar för vatten, avlopp och elektrisk kraft samt att till reducerade pris tillhandahålla vatten och elektrisk ström och har för uppfyllande av detta åtagande måst väsentligt om- och utbygga sitt vatten- och elektricitetsverk samt träffat ett långvarigt avtal om arrende av elektrisk kraft.

De beslutade förläggningarna, som man givetvis ansåg vara av bestående beskaffenhet, hava dessutom för staden föranlett ytterligare, högst betydande utgifter, av vilka vi här vilja anföra de viktigaste.

År 1901 hade stadsfullmäktige godkänt ett förslag till ombyggnad och modernisering av stadshuset, vars verkställande dock fick anstå i avbidan på utgången av frågan om husarregementets förläggning. Så snart denna blivit avgjord, utfördes arbetet för en kostnad av cirka 150,000 kronor.

Även ny folkskolebyggnad uppfördes efter beslutet om Kalmar regementes förläggning och var, som av bilagda protokollsutdrag framgår direkt beroende härav. Detta arbete drog en kostnad av omkring 200,000 kronor.

På grund av den genom förläggningarna ökade tillströmningen av lärjungar vid stadens realskola blev det nödvändigt att för en kostnad av 220,000 kronor uppföra ett nytt läroverkshus. Och då genom förläggningen ett betydande antal officers- och underofficersfamiljer blevo här bosatta, ansåg sig staden — åtminstone moraliskt — förpliktad att bereda dessa förmånen av fullständig elementarutbildning för deras barn, varför med Kungl. Maj:ts medgivande på stadens bekostnad realskolan utvidgades till ett på latin- och reallinjen fullständigt kommunalt gymnasium, öppet för såväl gossar som flickor och redan i sitt slag det största i riket. Kostnaden för dettas uppehållande har under de sista fem åren uppgått till i medeltal 49,139 kronor 55 öre.

Antalet bevillningskronor, som år 1920 utgjorde 81,150, har för innevarande år nedgått till 52,169, av vilka icke mindre än 12,136 falla på militära skatte- dragare. Skulle dessa helt bortfalla, minskades samhällets skatteunderlag med över 28 %.

I händelse av regementenas indragning måste beräknas att staden från- händes nuvarande inkomster för ljus och vatten. Dessa utgjorde under år 1924: Från Kalmar regemente kr. 15,001:67 och från Smålands husarregemente kr. 17,056:42 eller tillhopa kr. 32,058:09.

Frånsett dessa direkta förluster skulle staden genom ett borttagande eller en väsentlig förminskning av förläggningarna tillskyndas indirekta skador av betänkligaste art.

Inflyttningen av ett stort antal militära befattningshavare krävde anskaf- andet av nya bostäder i stor omfattning och medförde en mycket livlig bygg- nadsverksamhet, vilken ytterligare stimulerades genom andra inflyttningar, föranledda av den ökade allmänna omsättning, som förläggningarna medförde. Denna verksamhet har i stor utsträckning möjliggjorts genom statens bygg- nadslån, för vilkas betalning staden fått ikläda sig ansvarighet. Bostadstill- gången torde nu motsvara behovet, men vid en genom ändrade förläggnings- förhållanden orsakad utflyttning av såväl militärer som civila personer skulle här uppstå ett bostadsöverflöd, som med all säkerhet komme att medföra en ödesdiger fastighetskris, därvid staden förvisso nödgades övertaga ett stort antal fastigheter. Att stadens ekonomiska liv jämväl i alla andra avseenden skulle för all framtid tillfogas obotlig skada, ligger i öppen dag, och den enda behållning staden skulle hava av de dyrt förvärvade förläggningarna bleve de för bestridande av kostnaderna för dem upptagna långa amorteringslånen.

Uppgift å kostnader, som Eksjö stad fått vidkännas för Kungl. Smålands husar- regementets och Kungl. Kalmar regementets förläggning till Eksjö.

Upplåtelse av egen mark, lågt beräknad	Kr. 350,000:—
Inköp av mark enl. räkenskaperna	» 218,105:95
Rödning och planering enl. räkenskaperna ..	» 1,303:90
Expropriations- m. fl. kostnader	» 9,249:97
Vatten-, avlopps- och elektriska anläggningar	
enl. vatten- o. elektricitetsverkets räkenskaper	» 207,718:—
Anläggning av gator och vägar	» 155.000:—
	<hr/>
	Kr. 941,377:82

Av regementsförläggningarna föranledda kostnader:

Ombyggnad av stadshuset	Kr. 150,000:—	
Folkskolebyggnad	» 200,000:—	
Läroverksbyggnad	» 220,000:—	
Stadens bostadslån	» 195,744:—	765,744:—
		<u>Summa Kr. 1,707,121: 82</u>

Indragning av regementena betyder för staden en minskad årlig skatteinkomst från rent militära skattedragare av 78,292 kronor enligt 1924 års taxering eller 28.5 % av stadens inkomstbevilning.

Eksjö den 9 mars 1925.

För Eksjö stads Drätselkammare:

I. Abrahamsson.

Uppgift angående Eksjö stads vatten- och elektricitetsverks direkta kostnader för distribution till Smålands husarregemente och Kalmar regemente.

1. Smålands husarregemente:

År	Anläggning	Kronor	Kronor
1904—1905	Vattenledning och avloppsledning	17,755:—	
1905	Ledning och transformator för belysningskraft	3,270:—	
1910	Ledning och transformator för belysningskraft	3,885:—	
1912	Del i elektr.-verkets utvidgning	3,750:—	
1916	» » vattenverkets »	19,000:—	
1920	» » elektr.-verkets »	550:—	
1921	» » » »	3,050:—	
1922—1923	Del i avskärande avloppsledning	26,000:—	
1924	» » 15 tums huvudavlopp fr. Aspedal	8,000:—	
1924	» » ombyggnad av transformatorstationen i och för leverans av motor-kraft till fouragehissar m. m.	1,500:—	
1924	Del i gatubelysning i Stockholmsvägen och Ränneslättvägen	1,803:—	88,563:—

2. Kalmar regemente:

År	Anläggning	Kronor	Kronor
1916	Ledning och transformator för belysning och kraft	6,635:—	
1916	Vattenledning	1,650:—	
1916	Avloppsledning	1,050:—	
1916	Del i vattenverkets utvidgning	21,000:—	
1920	Del i elektricitetsverkets utvidgning ..	570:—	
1921	» » » » ..	3,250:—	
1922—1923	» » avskärande avloppsledning	85,000:—	119,155:—
			<u>Summa Kr. 207,718:—</u>

Eksjö den 22 januari 1925.

För Eksjö stads vatten- och elektricitetsverk.

Sten Tennander.

Till bevis meddelas att hela folkmängden i Eksjö stad, enligt mantalsskrivningslängderna för innevarande år utgör 6,470 personer, härav äro 1,073 personer direkt skrivna å regementena.

Härutöver hava 150 personer, mantalskrivna i staden hela sin inkomst från regementena.

Av stadens inkomstbevillningskronor komma 28.49 % på regementena.

Eksjö i kronokassörskontoret den 9 mars 1925.

I tjänsten:

J. Danielsson.

Vad Jönköpings stad beträffar hava på samma sätt betydande uppoffringar för därvarande regementen gjorts; och det skulle även för Jönköping vara ett hårt slag, om regementena nu indragas. Den närmare utredningen härutinnan har ännu icke kommit oss tillhanda; men förbehålla vi oss att under den närmaste tiden få till utskottet inkomma med densamma, vilken då torde få anses och behandlas såsom en bilaga till denna motion.

Slutligen kunna vi icke underlåta att såsom ytterligare ett skäl för regementenas kvarstannande å nuvarande förläggningssorter framhålla, att det för befolkningen rent personligt och särskilt för de värnpliktiga är av stor betydelse, att förläggningssorten icke kommer att ligga alltför långt från hemorten. Bortovaron i förläggningssorten kommer eljest lätt att uppfattas såsom en förvisning och samkänslan med den hemort, vars försvar det gäller, försvagas till men för själva viljan till försvar; att icke tala om de faror ur sedlig och religiös synpunkt som lätt kunna följa av en förläggning i större massor av värnpliktiga på ett färre antal orter och långt från vanda förhållanden.

Med anledning härav få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen — för den händelse att definitivt beslut i försvarsfrågan fattas — ville, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition i ämnet för så vitt densamma innebär indragning eller förflyttning av Jönköpings regemente, Smålands artilleriregemente samt de i Eksjö förlagda Kalmar regemente och Smålands husarregemente, för sin del besluta sådan utökning eller jämkning av den föreslagna härordningen, att dessa regementen komma att bibehållas i sina nuvarande förläggningssorter.

Stockholm den 10 mars 1925.

C. O. Johanson,
Huskvarna.

Fabian Lilliecreutz.

Ernst Göranson.

Anton Svensson,
Högsjöhult.

I vad ovanstående motion berör regementsförläggningarna i Eksjö, vill undertecknad instämma i motionens syfte.

Albert Johansson,
Krogstorp.

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..